

## Tutu ña ni ke'i San Pablo kua'an nda'a' ne ini xini Jesús, ne ndiee' ñuu Éfeso

### *Ti'vi' ra cha'an' nia*

<sup>1</sup> Yu'u nduu' Pablo, te Jesucristo ni tianu' yu'u te sania'á i ichi' a saa kuní Ndiosí. Te ti'vi' i cha'an' sakuu' ndo'ó, ne ndiee' ñuu Éfeso, ne nduu' kuenta Cristo Jesús, ne xika' ndaku ichi' a. <sup>2</sup> Na sañu'u' va yuva' e' Ndiosí xiin' xto'o e' Jesucristo ndo'ó. Te na taxi tu a ña maní' koo xiin' ndo'.

### *Sañu'u' Ndiosí yoo' xiin' sakuu' ña va'a ña nduu' kuenta Jesucristo*

<sup>3</sup> Ka'nu' va ña nduu' Ndiosí, yuva' xto'o e' Jesucristo. Suví a nduu' ña sañu'u' yoo' xiin' sakuu' nuu' ña va'a, ña yoo ndivi', xa'a' a ña nduu' e' kuenta Cristo. <sup>4</sup> Kuachí ndii ni nakaxin a yoo' xa'a' Cristo ndee kij' tia'an ku'a' iin yivi' te kunduu e' nditia mji' a, te koo' ndee iin xa'a' ña tijn kuachí a yoo' nuu' a. <sup>5</sup> Te xa'a' a ña ndani a yoo' ndii, ni chituní a kuento ndee ña nuu' ña kunduu e' si'e a xa'a' ña ni xaa Jesucristo, sakan' ña xa sakan' ni ndoo nimá mji' a saa a. <sup>6</sup> Ni xaa a sakan', te saka'nu' ña'a' e' xa'a' a ña ndani ndatun' a yoo', te ni natijn yoo' ña jaan' xa'a' a ña ni xaa si'e a, ña ndani a. <sup>7</sup> Xiin' ní' si'e a jaan' ni sandoó ndiká a yoo' nuu' ña ni kuní a kundo'o e' xa'a' kuachí e', te xiin' ña jaan' ni yoo ka'nu'

in̄i a xa'a' e', te n̄i xāa a sakan' xa'a' ña ndan̄i va m̄ii' a yoo'. <sup>8</sup> Te xa'a' a ña ndan̄i xava'a a yoo' na n̄i nat̄īin e' sakuu' ña ndichi xiin' ña xini tuní. <sup>9</sup> Te xiin' ña jaan' n̄i nia'a Ndiosí nuu' e' ña n̄i yoo' si'e, ña ka'án xa'a' ña xa n̄i ch̄ituní a saa a xiin' Cristo. <sup>10</sup> Te saxinú Ndiosí ña n̄i ch̄ituní a jaan' sava n̄i kivi' ña n̄i kun̄i m̄ii' a, te ndas̄aiin a sakuu' ña yoo, te ka'ndiā chuun' Cristo nuu' sakuu' ña jaan', naa' ña yoo ndivi' nduu' a uun naa' ña yoo iin yivi' nduu' a.

<sup>11</sup> Te xa'a' ña n̄i xāa Cristo tu n̄i nakax̄in Ndiosí yoo' te nat̄īin kua'a' e' ña va'a jaan' nda'a' Ndiosí, ña n̄i ch̄ituní m̄ii' a ndee ña nuu', sakan' ña ña jaan' ndii, saxinú a sakuu' ña kuní a. <sup>12</sup> Sakan' te nat̄īin Ndiosí ña xaka'nu' xiin' nda'a' yoo', xi'nā ka nda'a' ndu'u, ne n̄i ndiatu xi'nā ña kix̄in Cristo. <sup>13</sup> Te sakan' tu ndo'ó, kij' n̄i xini so'ó ndo' tu'un ndixa, ña nduu' tu'un va'a, ña ka'án xa'a' saa kak̄u e' nuu' kuach̄i e', te n̄i kand̄ixa' ndo' a ndii, n̄i nat̄īin ndo' Esp̄iritu Santo naá nimá ndo' saa nii' n̄i tax̄i Ndiosí kuento a ña saa a. Te ña jaan' nduu' ndee naa sello ña nia'a ña kuenta Jesucristo nduu' ndo'. <sup>14</sup> Te naá ña jaan' nimá e', te kun̄i e' ña nat̄īin xna'a e' sakuu' ña n̄i chituní Ndiosí tax̄i a nda'a' e' ndee kij' xāa kivi' ña sandoó ndiká xachi' a yoo', ne nduu' kuenta a, te koo e' xiin' a, te nat̄īin a sakuu' ña ka'nu'.

*Ka'án va Pablo xiin' Ndiosí xa'a' ne in̄i xini Jesús, ne ndiee' ñuu Éfeso*

<sup>15</sup> Te xa'a' a jaan' na, kij' n̄i xini tu i kuento ña in̄i va ndo' xini ndo' xto'ó e' Jesús, te ndan̄i tu ndo' sakuu' ne nduu' kuenta Ndiosí ndii, <sup>16</sup> xikuiín tu yu'u ña taxi' i ña ch̄indani a xa'a'

ndo' kij' ka'án i xiin' a. <sup>17</sup> Te suvi a nduu' Ndiosí xto'o e' Jesucristo, te nduu' tu a yuva' e', ña ka'nu' koo' chukuu'. Te ka'án va i xiin' a ña na taxi a Espíritu a te chindíee' a ndo'ó ña kundichi ndo', te taxi tu a ña satuví nuu' ndo' te kundani va'a ka ndo' xa'a' a. <sup>18</sup> Te xikán tu i nuu' a ña sanatuún a nimá ndo' te kundani kaxi' ndo' xa'a' ña ndiatu' iní e', ña ni kana a yoo' natíin e' saa a. Te kundani tu ndo' xa'a' ña ndatun' va ña natíin ndo' nda'a' a, ña natiin' tu sakuu' ne nduu' kuenta a. <sup>19</sup> Te kundani kaxi' tu ndo' ña ña ndíee' ya'a nduu' ña ndíee' a, ña tiin' a te chindíee' a yoo', ne iní xini Jesús. Te ña ndíee' jaan' tu <sup>20</sup> ni tíin a kij' ni sanatiaku a Cristo, te ni chindu'u' ña'a' a nuu' tei ka'nu' nda'a' kua'a a ndivi'. <sup>21</sup> Te kumi' a ndíee' nuu' sakuu' ña xa'ndia chuun' kuu' nuu', xiin' nuu' sakuu' ña kumi' ndíee', xiin' nuu' sakuu' ña kumi' ña ndíee', xiin' nuu' sakuu' xto'o. Te kumi' tu a chuun' ka'nu' ka te sakan' sakuu' ña kumi' ndíee' iin' yivi' vitin xiin' inga iin' yivi' nuu' ku'un e'. <sup>22</sup> Te ni sanakua'a Ndiosí sakuu' ña yoo nda'a' Cristo, te ni sakuiso' chuun' ña'a' a ña nduu' ña jaan' xini' xa'a' ña va'a yoo', ne nduu' kuenta a. <sup>23</sup> Te sakuu' yoo' nduu' ndee naa ñu'u' nde'i Cristo. Te yoo xinu e' xiin' ña ndíee' Cristo, sakan' ña ña jaan' nduu' ña saxinú sakuu' ña yoo.

## 2

### *Sakakú Ndiosí yoo' nuu' kuachi e' xiin' nda'a' Cristo kuiti'*

<sup>1</sup> Te Ndiosí tu ni sanatiaku ndo'ó kij' ni nduu' ndo' ndee naa ne xa ni xi'i nuu' a xa'a' a ña ni xka'ndia ndo' ña ndaku, te ni xaa ndo' kuachi,

<sup>2</sup> sakan' ña n̄i xika ndo' saa xika' ne nduu' kuenta iin yivi' yo'o', sakan' ña n̄i xika ndo' xaa' ndo' ña kuní ña xa'ndia chuun' tein tachi'. Te ña jaan' xiko' ni'i' ne kändixa' Ndiosí. <sup>3</sup> Kii' sakan' ndii, sakuu' e' n̄i xika xaa' kuachi jaan', sakan' ña n̄i too tu in̄i e' xa'a' ña ndioo' in̄i mii' e', te n̄i xaa tu e' ña n̄ia'a, ña ka'an nimá mii' e' xa'a', xiin' ña xanini kini e'. Te xa'a' a jaan' na n̄i nduu e' ndee naa sakuu' ne yivi', ne xi'é Ndiosí xini a. <sup>4</sup> Ndisu Ndiosí ndii, kuvita xava'a in̄i a xa'a' e', sakan' ña kua'a' xava'a ndani a yoo'. <sup>5</sup> Te sakan' na tee' ndee ndee naa ne n̄i xi'i n̄i nduu e' nuu' a xa'a' kuachi e' ndii, n̄i sanatiaku a yoo' nuu' a xiin' nda'a' Cristo. N̄i sakakú a yoo' nuu' kuachi e' jaan' xa'a' a ña ndani mii' a yoo'. <sup>6</sup> Te n̄i sanatiaku a yoo' naa' n̄i xaa a xiin' Cristo Jesús, te n̄i chindiee a yoo' xiin' a ndivi' mii' ndu'u' a. <sup>7</sup> Te nia'a a nuu' ku'un e' ña kua'a' va ndani mii' a yoo', sakan' ña n̄i xaa a ña va'a jaan' xiin' e' xa'a' ña n̄i xaa Cristo Jesús. <sup>8</sup> Kuachi ndii, xa'a' a ña ndani mii' Ndiosí yoo', na n̄i sakakú a yoo' nuu' kuachi e' xa'a' a ña in̄i e' xini e' Jesús. Sakan' ña küvi sakakú xiin' mii' mii' e', süu' jaan' ndii, Ndiosí xamaní' ña jaan' nuu' e'. <sup>9</sup> Te süu' xa'a' ña va'a ña xaa' e' sakakú a yoo', koto ka ka'an n̄inu yoo ka. <sup>10</sup> Kuachi ndii mii' Ndiosí nduu' ña n̄i xa'a' yoo', te xa'a' a ña iin ndaa' n̄i nanduu e' xiin' Cristo Jesús na n̄i ndasaxaa' a yoo' te saa e' ña va'a ña n̄i chituní a saa e' ndee ña nuu'.

*Ndasa iin' Cristo sakuu' nuu' ne yivi', te kundiee maní' e'*

<sup>11</sup> Xa'a' a jaan' na kuní a ña naka'an' ndo' ña xta'an' ndii, n̄i ka'an te judío ña te köo' tuni iin'

nduu' ndo'ó, te tuku', te mji' ra ndii, te yoo tuni iin' nduu' ra, sakan' na kuii' kuenta Ndiosí nduu' ra kachi ra, ndisu te yivi' kuiti' ni xa'a tuni jaan' iin' ra. <sup>12</sup> Te kij' sakan' ndii, ni nduu' ndo' kuenta Cristo, te ni nduu' tu ndo' ne kuenta Ndiosí ndee naa ne Israel. Te ni yoo siin' ndo' nuu' sakuu' ña ni chituní Ndiosí, xiin' nuu' ña ni ndoo a kuento a xiin' ndu. Te ni yoo ña ndiatu' ini ndo' xa'a', te ni ndee xini tu ndo' Ndiosí ndixa kij' sakan'. <sup>13</sup> Ndisu vitin, xa'a' a ña nduu' ndo' kuenta Cristo Jesús ndii, tee' ndee xika' ni yoo ndo' nuu' a saa' ndii, yatın yoo ndo' nuu' a vitin xa'a' a ña ni xitia nıi' a kij' ni xi'i a nuu' krusin xa'a' kuachi e'.

<sup>14</sup> Kuachi ndii ni tandiee mani' Cristo ndu'u, ne judío, xiin' ndo'ó, ne tuku', sakan' na iin ndaa' ni ndasandu u a yoo' xa'a' a ña ni sandoñu'u a ña ndasi' ta'an' e', ña ni nduu ndee naa nama, ña ni ta'nu ma'in' tein e'. <sup>15</sup> Te xa'a' a ña ni xi'i a nuu' krusin ndii, ni sandoñu'u a tu'un ndei' Ndiosí xiin' ña ka'an chuun' ña jaan'. Te sakan' ni ndasajin a ndu'u, ne judío, xiin' ndo'ó, ne tuku', te kunduu e' iin ti'vi xaa', te kundiee mani' e'. <sup>16</sup> Te xiin' ña ni xi'i a nuu' krusin jaan' ni ndasajin a yoo', te ni nakoó uvi saa' ti'vi e' xiin' Ndiosí ña mani' ni xaa a. Te xiin' ña jaan' tu ni sandoñu'u a ña ndasi' ta'an' e'. <sup>17</sup> Sakan' ña ni kixin Cristo Jesús iin yivi', te ni ka'an ndoso' a tu'un va'a, ña ka'an saa kundiee mani' e' xiin' Ndiosí, nuu' ndo'ó, ne tuku', ne ni yoo xika' nuu' Ndiosí, xiin' nuu' ndu'u, ne judío, ne ni yoo yatın nuu' a. <sup>18</sup> Sakan' na xa'a' ña ni xaa Cristo kuvı naxaa sakuu' e' nuu' yuva' e' Ndiosí xiin' iin ndaa' Espíritu Santo.

<sup>19</sup> Sakan' na kuii' ndo'ó ndii, süu' ne tuku'

ka nduu' ndo', ni ndee ndüu' ka tu ndo' ne ndiva'a. Süu' jaan' ndii kuenta Ndiosí nduu' tu ndo' xiin' ndu. Te nduu' tu ndo' ne vi'e Ndiosí xiin' ndu. <sup>20</sup> Te ndo'ó ndii, ni xikuita ndo' nuu' ña ni sania'á te ni tjanu' Jesús sania'á ichi' a, xiin' ña sania'á te ni ka'an tiakú tu'un Ndiosí. Te mii' Jesucristo nduu' ndee naa yuu' ña kua'an xiki' vi'e. <sup>21</sup> Sakan' te ku'un ta'an' va'a xa'a' vi'e jaan', te kaa va'a a ndee xinu a, te kunduu a yukun' su'un kuenta xto'o e' Jesús. <sup>22</sup> Te sakan' tu ndo'ó, xa'a' a ña ini ndo' xini ndo' a ndii, kua'an kaa ndo' te kunduu tu ndo' yukun' Ndiosí mii' ndu'u' Espiritu a.

### 3

*Ka'an Pablo xa'a' tu'un va'a ña ka'an ndoso' ra nuu' ne tuku'*

<sup>1</sup> Xa'a' a ña ka'an ndoso' yu'u, te nduu' Pablo, tu'un va'a xa'a' Cristo Jesús jaan' nuu' ndo'ó, ne tuku', na naá i vi'e kaa. <sup>2</sup> Xa ni xini so'o ndo' ña Ndiosí ni sakuiso' chuun' yu'u te kundani ndo' ña kundani mii' a ndo'ó. <sup>3</sup> Sakan' ña xiin' ña satuví ni nia'a Ndiosí yu'u ña ni yoq si'e xa'a' mii' a, naa xa ni ke'i i sie ña jaan' nuu' ndo'. <sup>4</sup> Te kii' ka'vi te yivi' ña jaan' nuu' ndo', te kuví kundani ndo' ña kundani ndi'i yu'u ña ni yoq si'e ña ka'an xa'a' Cristo. <sup>5</sup> Nu'u' ni kixin ndii, ni sakuni' Ndiosí ña jaan' nuu' ne yivi'. Ndisu vitin ndii, xa ni sakuni' Espiritu Santo ña jaan' nuu' te ni nakaxin Ndiosí, naa kuu' te ni tjanu' Jesús sania'á ichi' a xiin' te ni ka'an tiakú tu'un a. <sup>6</sup> Te ña ni yoq si'e jaan' ndii, ña yo'o' nduu' a: ña xiin' tu'un va'a ndii, natiin' inga' ndo'ó, ne tuku', xiin'

ndu'u, ne judío, ña va'a ña kumi' Ndiosí xa'a' yoo', te nanduu' tu ndo' iin ndaa' ti'vi xiin' ndu, te natiin' tu ndo' ña taxi' Ndiosí kuento a xa'a'. Te sakuu' ña jaan' natiiin ndo' xa'a' ña ini ndo' xini ndo' Cristo Jesús. <sup>7</sup> Sakan' ña Ndiosí nduu' ña ni samani' yu'u ña nduu' i te xachuun' xa'a' tu'un va'a jaan' xa'a' a ña ndani mii' a yu'u, te ni xaa a ña jaan' xiin' i xiin' ña ndiee' a. <sup>8</sup> Te yu'u ndii, tee' ndee köo' te nduu' xachi' i tein sakuu' ne nduu' kuenta Ndiosí, ndisu ni samani' a yu'u chuun yo'o' te ka'an ndoso' i tu'un va'a xa'a' Cristo nuu' ne tuku', te ndee iin ne yivi' küvi kundani sakuu' ña va'a ña xamaní' Cristo yoo'. <sup>9</sup> Te ni taxi' tu a chuun jaan' nuu' i te sanakuachi' i nuu' ne yivi' ña ni chituní Ndiosí saa a ndee ña nuu', ña ni yoo si'e ndee xta'an' iin yivi'. Te mii' a ni xa'a sakuu' ña yoo. <sup>10</sup> Ni chituní Ndiosí sakan', te vitin ndii, xiin' nda'a' ne nduu' kuenta a küvi kuni sakuu' ña xa'ndia chuun' kuu' nuu', xiin' ña kumi' ndiee' ña yoo ndivi', ña kua'a' nuu' ña ndichi Ndiosí. <sup>11</sup> Te vitin ni saxinú a ña jaan' saa nii' ni chituní mii' a ndee kii' tia'an kua'a' iin yivi' xiin' ña ni xaa Cristo Jesús, ña nduu' xto'o e'. <sup>12</sup> Te xa'a' ña ni xaa a jaan' ndii, küvi ini e' te kuyatin e' nuu' Ndiosí xa'a' a ña ini e' xini e' Cristo. <sup>13</sup> Xa'a' a jaan' na kuui' ka'an nda'vi i xiin' ndo' ña nüü nimá ndo' ña naá i vi'e kaa xa'a' a ña ka'an ndoso' i tu'un va'a, sakan' ña xa'a' ña va'a mii' ndo' ndo'o' i ña jaan'.

*Ka'an Pablo xiin' Ndiosí xa'a' ne ndikún ichi' Jesús, ne ndiee' ñuü Éfeso*

14 Xa'a' a jaan' na xikuiín xiti' i nuu' Ndiosí, yuva' xto'o e' Jesucristo, te ka'án i xiin' a. 15 Te ña jaan' nduu' yuva' nuu' ña ndiee' ndivi' xiin' nuu' yoo', ne ndiee' ñu'u' iin yivi'. 16 Te xa'a' a ña kumi' a ña vika' ndatun' ndii, ka'án nda'vi i xiin' a ña taxí a ña ndiee' ini nimá ndo' xiin' nda'a' Espíritu a, 17 te kúnaa Cristo nimá ndo' xa'a' a ña ini ndo' xini ña'a' ndo', te na kunduú ña ndani a ndo'ó ndee naa ti'o'o itun', te kunduú tu a xa'ndu kivi' ñuu ndo'. 18 Te xiin' ña jaan' tu kuví kundani ndo'ó xiin' sakuu' inga ne nduu' kuenta Ndiosí ña ya'a ndiká ña ndani Cristo yoo', xiin' ña ya'a nani' ña ndani a yoo' jaan', xiin' ña ya'a kunu ña ndani a yoo' jaan', xiin' ña sukun ya'a ña ndani a yoo' jaan', 19 te kundani ndo' ña ndani ya'a Cristo yoo', te chie ya'a ka ña ndani ña jaan' yoo' te sakan' ña kuví kundani e', sakan' te kuví xaa ndo' kunduú ndo' ne yoo xinú saa kuni mji' Ndiosí.

20 Te Ndiosí jaan' ndii, ndiee' koo' chukuu' a, te kuví saa a kua'a' ya'a ka te sakan' ña kuví kakan e' nuu' a, te kuví saa kua'a' xava'a ka tu a te sakan' ña kuví tuu e' xa'a' ña xachuun' ña ndiee' a xiin' nimá e'. 21 Te ña jaan' na natijn ndee ndi'i' ni kivi' ña tiin' ka'nu' ña'a' ne yivi' xa'a' yoo', ne nduu' kuenta a, te na natijn tu a ña tiin' ka'nu' xa'a' ña ni xaa Cristo. Sakan' na kunduú a.

## 4

### *Nduin' e' xaa' Espíritu Santo*

1 Yu'u, te naá vi'e kaa xa'a' a ña xaa' i chuun nuu' xto'o e' Jesús ndii, ka'án nda'vi i xiin' ndo'



ña kaka naa xika' va'a ndo' saa kuní a kaka ndo' xa'a' a ña ni kana Ndiosí ndo'ó te kunduu ndo' kuenta a. <sup>2</sup> Te kij' xika' ndo' sakan' ndii, nda'vi kuu nimá ndo', te maso tu kuu ndo', te kuie tu koo inji ndo', te kundieni tu ndo' kuni ta'an' ndo' xiin' ña ndani ta'an' ndo' jaan'. <sup>3</sup> Te saa va ndo' ña nduxa', te kundiee ti'vi ndo' saa Espiritu Santo xiin' ña ndiee' maní' ndo'. <sup>4</sup> Sakan' ña iin ndaa' ti'vi kuu' e' vitin, te iin ndaa' tu Espiritu Santo yoo nimá e', te ni kana tu Ndiosí yoo' te natiiin e' iin ndaa' nuu' ña kundiatu inji e' xa'a'. <sup>5</sup> Te yoo iin ndaa' kuiti' tu xto' o e'. Te yoo tu iin ndaa' kuiti' ña ndixa' ña kandixa' e'. Te yoo tu iin ndaa' ña chichi' e' kuenta Jesús. <sup>6</sup> Te yoo tu iin ndaa' Ndiosí, te ña jaan' nduu' yuva' sakuu' e'. Te ña jaan' xa'ndia chuun' nuu' sakuu' yoo', te suvi tu a xaa' sakan' te xaa' e' chuun nuu' a, te naa tu a nimá sakuu' e'.

<sup>7</sup> Te i'in e' ni natiiin nda'a' Cristo iin ña chuun va saa kuní mii' a. <sup>8</sup> Sakan' na yoso' a nuu' tutu Ndiosí mii' ka'án a ndii:

Kij' ni kaa a mii' sukun va ndivi' ndii,  
kua'a' va te tiin ni naka a,  
te ni taxi a ña va'a nda'a' ne yivi'.

Sakan' yoso' a. <sup>9</sup> Te kij' ka'án ña yoso' jaan' ña ni kaa a ndii, kuni kachi a ña ña nuu' ndii, ni nuu a te ni kixin a ndee ndienu ka nuu' nu'u' iin yivi'.

<sup>10</sup> Sakan' na kuu' ña ni nuu ndienu jaan' ndii, suvi tu a nduu' ña ni ndaa ndee mii' sukun va ndivi', te ka'ndia chuun' ndi'i a iin kanii' ndivi' xiin' iin yivi'. <sup>11</sup> Te xa mii' Cristo ni taxi ña chuun va sava e' ña nduu' e' ne tianu' a sania' á ichi' a, te sava e' nduu' ne ka'án tiakú tu'un Ndiosí, te sava tuku e' nduu' ne ka'án ndoso' tu'un va'a nuu' ne

yivi', te sava tuku e' nduu' ne xito' ne ndikun ichi' Jesús, te sava tuku e' nduu' ne sania'á tu'un a. <sup>12</sup> Sakan' xaa' a te sakoo' tu'va a yoo', ne nduu' kuenta a, te kuvj saa va'a sakuu' e' chuun nuu' a, sakan' te kua'nu ka yoo', ne nduu' ndee naa ñu'u' nde'i a, nuu' ichi' a, <sup>13</sup> ndee naxaa e' ña jin ndaa' kunduu' e' xiin' ña ini e' xini e' si'e Ndiosí, xiin' ña kuni xna'a ña'a' e'. Te naxaa tu' e' kunduu' e' ne xa ni xa'nu xinu xachi' nuu' ichi' a ndee naa mji' Cristo. <sup>14</sup> Te küu ka e' ndee naa ne kuachi' kuali', ne tia'an kuixa ini. Sakan' te kundikun e' yo'o' ni jaan' sakuu' nuu' ña xini xa'an', ña sania'á te saka, te saxio' ra yoo' xiin' ña maña, te ndasanduu' ra a ndee naa ña ndixa. <sup>15</sup> Süu' jaan' ndii kuní a ña kundikun e' ña ndixa ndani ta'an' e', te kua'nu e' ndee naxaa e' küu e' ndee naa kuu' Cristo. Te ña jaan' nduu' ndee naa xini' e'. <sup>16</sup> Te ña jaan' xiko' ni'i' yoo', ne nduu' ndee naa ñu'u' nde'i a, naa xaa' xini' e' ña xiko' ni'i' a ñu'u' nde'i e', ña ñu'u' ta'an' a xiin' tuchi, te jin ndaa' nduu' a, te chindiee' ta'an' a nuu' i'in chuun ña yoo nuu' i'in a. Te sakan' tu' xaa' Cristo xiin' yoo' te kua'nu e' xiin' ña ndani ta'an' e'.

*Na kaka e' saq kuni Jesús xiin' kivi' ñuu xaa'*

<sup>17</sup> Ña jaan' na kuii' ka'an ndiee' i xiin' ndo' xiin' ndiee' xto'o e' ña kaka ka ndo' saa xika' inga ne tuku', ne xanini saka, <sup>18</sup> te yoo jin yavi tu ña xini tuni ña, te xika' yoo ña nuu' kivi' ñuu ña kuni Ndiosí taxí a, kuachi' ndii yoo sa'vi ini ña xa'a' a ña ni xaxii ña nimá ña. <sup>19</sup> Te köo' ka ña ka'an' nuu' ña, te ni sanakua'a xiin' müi' ña nuu' ña kini kuu' ña xiin' jin' ña, sakan' ña ka'an' ndiee' va nimá ña saa ña sakuu' nuu'

ñā xe'na'. <sup>20</sup> Ndisu ndo'ó ndii, kōo' ñā jaan' ni sakuaan ndo' saa ndo' ki' ni xini so'o ndo' xa'a' Cristo, <sup>21</sup> naa' ndixa xna'a' ni xini so'o ndo' ñā ka'án xa'a' a, te ni kundani ndo' saa nii' nakuitá ñā ndixa xa'a' a jaan'. <sup>22</sup> Sakan' na kuii' kuni' a ñā naqoo ndo' kivi' ñuu yata' ndo', te tava' xachi' ndo' saa ni kuu ndo' saa', sakan' ñā ni sativi' ñā jaan' nimá ndo', te ni xini xa'an' ñā jaan' ndo'ó xiin' ñā ndioo' kini iní ndo'. <sup>23</sup> Te taxí ndo' ñā nama Ndiosí ñā xanini ndo' <sup>24</sup> te ndasandu a ndo'ó ne yivi' xaa', te kuu ndo' ndee naa kuu' mii' a, te kundu ndo' ne xachuun' ndaku nuu' ñā ndixa, te kundu tu ndo' nditia a.

<sup>25</sup> Te ñā jaan' na kuii' naqoo ndo' tun vixi, te ka'an ndaku xiin' ta'an' i'in ndo', sakan' ñā iin ndaa' nduu' e'. <sup>26</sup> Naa' nasaá' xiin' ta'an' ndo' ndii, saa ndo' kuachi. Te ndiatu' ndo' ndee keta vi' ñuu te naqoo ndo' ñā mani' xiin' ta'an' ndo', <sup>27</sup> ni ndee taxí tu ndo' ñā keta va'a ñā ndiva'a xiin' ndo'. <sup>28</sup> Te ne ni xaku'na' ndii, na saku'na' ka nia. Süu' jaan' ndii na sachuun' ndaku nia xiin' nda'a' nia, te kuvi ki'in nia xu'un' te chindiee' nia ne nda'vi kuu'. <sup>29</sup> Te ka'án ndo' ndee iin ñā kini, süu' jaan' ndii ñā va'a ka'an ndo' saa kivi' te kua'nu ka ne xini so'o ñā jaan' nuu' ichi' Jesús. Te ki' saa ndo' ñā jaan' ndii, chindiee' ndo' ne jaan'. <sup>30</sup> Te sakusuchi' ndo' ini Espiritu Santo, kuachi ndii ñā jaan' nduu' ndee naa iin sello ñā ni natiin e', ñā nia'a' ñā nduu' e' kuenta Ndiosí, te kaku xna'a' e' ki' xaa kivi' ñā kixin Cristo. <sup>31</sup> Te na naqoo ndo' sakuu' ñā ñuu' ka'ni' nimá ndo', xiin' ñā nasaá' ndo', xiin' ñā kui'e ndo', xiin' ñā ti'e' yu'u' ndo', xiin' ñā kania'a ndo' xa'a' ne yivi', xiin' sakuu' nuu' ñā

n̄īa'a ndo'. <sup>32</sup> Süü' jaan' ndii va'a ka ndasun koo in̄i ndo', te kuv̄ita tu in̄i ndo', te sakan' tu koo ka'nu' in̄i ndo' kun̄i ta'an' ndo' saa nii' yoo ka'nu' in̄i Ndiosí xa'a' kuachi e' xa'a' ña ni xaa Cristo.

## 5

### *Na kaka e' saa kuní Ndiosí kaka e'*

<sup>1</sup> Ña jaan' na kuii' kuü ndo' saa nii' kuu' Ndiosí xa'a' a ña si'e a, ne ndani va a, nduu' ndo'. <sup>2</sup> Te kundani ndo' ne yivi' saa nii' ndani Cristo yoo', sakan' na ni sanakua'a xiin' mii' a, te ni xi'i a xa'a' e' ndee naa iin ña nasoko' ña xavixin' va nuu' Ndiosí.

<sup>3</sup> Sakan' na kuii' tein ndo'ó ndii, na koo' ndee iin ne kumi' musa, ni ndee iin nuu' ña xe'na' naa ña jaan', ni ndee ne ndioo' in̄i va xa'a' ña'a. Sakan' ña ne nduu' kuenta Ndiosí ndii, xata'an saa n̄īa ña jaan'. <sup>4</sup> Te ni ndee xata'an tu ka'an k̄inj̄i ndo', xiin' ña ka'an saka ndo', xiin' ña ka'an ndo' siki ka'an. Te sakuu' ña jaan' va'a saa yoo', ne nduu' kuenta Ndiosí, süü' jaan' ndii va'a ka tax̄i e' ña ch̄indani a. <sup>5</sup> Kuachi ndii kuní a kundani ndo' ña ndee iin ne kumi' musa, uun ne xaa' ña xe'na', uun ne ndioo' in̄i va xa'a' ña'a inga ne yivi', ne nduu' ndee naa ne xaka'nu' ndiosí saka ndii, ni'i' n̄īa ña kund̄iee n̄īa mii' xa'ndia chuun' Cristo xiin' Ndiosí. <sup>6</sup> Xa'a' jaan' na tax̄i' ndo' ña kun̄i xa'an' ndee iin ne yivi' ndo'ó xiin' ña maña. Kuachi ndii sando'o' Ndiosí ne so'o jaan'. <sup>7</sup> Ña jaan' na kuii' saa ndo'ó ña xaa' ne jaan'.

<sup>8</sup> Sakan' ña nuu' ni k̄ix̄in ndii, ni xika iin' yavi ndo' iin yivi'. Ndisu vit̄in ndii ñu'u xto'o e' tuún

nuu' ndo' te xika' ndo'. Xa'a' a jaan' na kuni a  
 ña kaka va'a ndo' ndee naa xika' ne yoo ña tuun  
 nuu' jaan'. <sup>9</sup> Sakan' ña ne yoo ña tuun nuu' xika'  
 ndii, va'a kuu' ña, te xachuun' ndaku ña, te iin  
 ndaa' tu nimá ña, <sup>10</sup> sakan' ña nuu' sakuu' ña  
 xaa' ña xika' nduku' ña ña xakuatia' xto'o e'.  
<sup>11</sup> Te saa' ndo' ña kuasa' kuni, ña xaa' ne xika'  
 iin yavi jaan', süu' jaan' ndii kuxioo ndo' nuu' a,  
<sup>12</sup> sakan' ña ndee kuchani e' ka'an e' xa'a' ña xaa'  
 si'e ne jaan'. <sup>13</sup> Ndisu sakuu' ña yoo si'e natuvi  
 xaa' ña tuun, sakan' ña ña tuun jaan' ndii, sakuu'  
 ña'a sanatuví a, <sup>14</sup> naa ka'an ne yivi' ndii:  
 Ndoto nuu' yo'ó, te kixin,  
 te ndokoó un' tein ne nduu' ndee naa ne xa ni  
 xi'i,  
 te sayi'é Cristo nimá un'.  
 Kachi ña.

*Taxi e' ña sakuu' Ndiosí nimá e' xiin' Espiritu Santo*

<sup>15</sup> Ña jaan' na kuii' koto xiin' mji' va' ndo' saa  
 xika' ndo', te kaka ndo' naa xika' ne sa'vi ini.  
 Süu' jaan' ndii kaka ndo' naa xika' ne चुun  
 va' xika' ndaku. <sup>16</sup> Te i'in ichi' kua'an ndii, ña  
 va'a saa ndo', sakan' ña kivi' vitin ndii, yoo va'  
 ña ña'a. <sup>17</sup> Ña jaan' na kuii' kundu ndo' ne  
 küu' kaxi'. Süu' jaan' ndii saa ndo' ña nduxa'  
 ña kundani ndo' ndee ña kuni xto'o e'. <sup>18</sup> Te  
 ko'o ndo' vino ndee xini ndo', sakan' ña sativi'  
 xiin' mi' ndo', süu' jaan' ndii taxi ndo' ña sakuu'  
 Ndiosí nimá ndo' xiin' Espiritu Santo. <sup>19</sup> Te ka'an  
 xiin' ta'an' ndo' xiin' yaa Ndiosí ña yoso' nuu'  
 tutu a, xiin' yaa ña xaka'nu' ña'a' e', xiin' yaa  
 ña saka'an Espiritu nimá e'. Te kata ndo' yaa

jaan' xaka'nu' ndo' xto'o e' Jesús xiin' nimá ndo'.  
 20 Te xiin' ndiee' xto'o e' Jesucristo taxí ndo' ña  
 chindani yuva' e' Ndiosí xa'a' sakuu' ña ndo'o  
 ndo'.

*Ka'án Pablo saq kuní a kundiee i'in ne tunda'á'*

21 Te xa'a' a ña tiin' ka'nu' ndo' Cristo ndii,  
 kaka nuu nuu' ta'an' ndo' xiin' iin kanii' nimá  
 ndo'. 22 Ña'a', ña' yoo ii' ndii, kuní a ña kaka  
 nuu a' nuu' ii' a' saq nii' xaa' a' xiin' xto'o e'  
 Cristo. 23 Sakan' ña ii' a' jaan' nduu' ndee naa  
 xini' a', ndee naa nduu' Cristo xini' sakuu' yoo',  
 ne nduu' kuenta a, ne nduu' ndee naa ñu'u' nde'i  
 a. Te sivi tu a nduu' ña sakakú yoo'. 24 Saq nii'  
 xika' nuu' yoo', ne nduu' kuenta Jesucristo, nuu'  
 a ndii, nii' sakan' tu kuní a ña kaka nuu ña'a'  
 nuu' ii' a' nuu' sakuu' ña kuní a.

25 Te ndo'ó, te yoo ña' si'i ndii, kundani ña'a'  
 ndo' saq nii' ndani Cristo sakuu' yoo', ne nduu'  
 kuenta a, te ni sanakua'a xiin' mji' a, te ni xi'i  
 a xa'a' e' 26 te kunduu e' nditja Ndiosí kuiti'. Te  
 ni ndasandoo tu a yoo' xiin' tukui ni xaa tu'un a.  
 27 Ni xaa a sakan' te sanakua'a a yoo, ne nduu'  
 kuenta a, nuu' mji' a, te ndatun' xava'a koo e'.  
 Te nimá e' ndii, koo' ndee sie ma'á ña ke'i nuu'  
 a, te ni ndee koo' tu ña kuiti'vi nuu' a, te ni ndee  
 koo' tu ndee iin nuu' ña va'a nuu' a. Süu' jaan'  
 ndii nditja mji' a kuiti' kunduu e', te koo' ndee sie  
 ma'á ña ke'i nimá e'. 28 Sakan' tu, te yoo ña' si'i  
 ndii, kuní a kundani ña'a' ra ndee naa ndani ra  
 ñu'u' nde'i mji' ra. Kuachi ndii iin te ndani ña'  
 si'i ndii, ndani tu ra mji' ra. 29 Sakan' ña ndee  
 iin te yivi' ndasi' ñu'u' nde'i mji' ra. Süu' jaan'  
 ndii kuie xamaní' xiin' mji' ra, te kuie tu xito'

xiin' mji' ra saa nii' xito' Cristo sakuu' yoo', ne nduu' kuenta a. <sup>30</sup> Sakan' ña kuenta ñu'u' nde'i a nduu' e' xa'a' a ña nduu' e' ndee naa kuñu a xiin' iki' a. <sup>31</sup> "Xa'a' a jaan' na nakoo tiaa yuva' si'i ra, te ndujin ra xiin' ña' si'i' ra, te uvi saa' nja ndii, jin ndaa' nanduuy nja." <sup>32</sup> Ña kaa' ndii, jin nuu' ña vixi xava'a nduu' a, ndisu nakata' yu'u a xiin' ña ndo'o' Cristo xiin' yoo', ne nduu' kuenta a. <sup>33</sup> Ndee saa kanj ndii, kuni a ña kundani i'in ndo'ó, ña' si'i ndo' saa nii' ndani xiin' mii' mii' ndo', te ña'a' ndii, kuni a ña koto ka'nu' a' ii' a'.

## 6

*Ka'án Pablo saa kuni a kuu yuva' si'i xiin' si'e nja, te si'e jaan' xiin' yuva' si'i' nja*

<sup>1</sup> Ne kuachi', kandixa' ndo' yu'u' yuva' si'i' ndo' naa kuni xto'o e', sakan' ña ña jaan' nduu' ña xata'an nuu' Ndiosí. <sup>2</sup> Tu'un ndei' nuu' ña ni taxí Ndiosí nuu' e' kii' ni ndoo a kuento a xiin' e' ka'án ndii: "Koto ka'nu' ndo' yuva' si'i' ndo' <sup>3</sup> te natjin ndo' ña manj koo xiin' ndo', te naka tu kivi' ñuu ndo' nuu' ñu'u' jin yivi'", kachi a.

<sup>4</sup> Te ndo'ó, yuva' si'i' ndii, sanasaá' ndo' si'e ndo', süu' jaan' ndii sania'á ndo' nja, te kondia yu'u' tu ña'a' ndo' saa kuni xto'o e' Jesús.

*Yo'o' ka'án Pablo xa'a' ne ni ke'vi xachuun' xiin' xa'a' xto'o nja*

<sup>5</sup> Te ndo'ó, ne xiko' ni'i' jin xto'o ndii, kandixa' ndo' sakuu' ña ka'án ne nduu' xto'o ndo' jin yivi' yo'o' xiin' ndo'. Te koto ka'nu' yi'vi ña'a' ndo', te kaka nuu ndo' nuu' nja xiin' jin ndaa' nimá ndo' saa nii' xika' nuu' ndo' nuu' Cristo. <sup>6</sup> Te süu' kandixa' ña'a' ndo' kii' ita' nja xito' kuiti'

n̄īa ndo'ó t̄e ndoo va'a ndo' nuu' n̄īa, süu' jaan' ndii kaka nuu ndo' nuu' n̄īa ndee naa nuu' Cristo xika' nuu' ndo' xiin' iin kanii' nimá ndo' saa kuní Ndiosí. <sup>7</sup> Te kaka nuu sini ndo' nuu' ne jaan' ndee naa nuu' xto'o e' Cristo xika' nuu' ndo'. Saa ndo' kuenta ña süu' nuu' ne yivi' kuṭi' xika' nuu' ndo'. <sup>8</sup> Sakan' ña xa xini ndo' ña i'in e' nat̄īin ña va'a saa xto'o e' Cristo naá kivi' xa'a' ña va'a ña n̄ī xaá e', naa' ne xiko' ni'i' iin xto'o nduu' e' uun naa' ne xika' ndiká nduu' e'. <sup>9</sup> Te ndo'ó, ne nduu' xto'o ne jaan' ndii, iin kachi kuṭu' va'a ndo' xiin' n̄īa, t̄e vikuiin ndo' ña sayi'vi ña'a' ndo', sakan' ña xa xini ndo' ña iin ndaa' xto'o ndo', ña ndu'u' ndivi' nduu' tu xto'o ne jaan'. Te ña jaan' ndii, iin kachi kuu' a xiin' sakuu' ne yivi'.

*Nakui'nu e' sakuu' ña taxi' Ndiosí t̄e kasi a yoo' nuu' ña ndiva'a*

<sup>10</sup> Ñani ta'an' i, ndee viṭin t̄e ndee nuu' ku'un e' ndii, nduku' ndo' ndiee' ndo' nuu' ña ndiee' xava'a ña taxi' xto'o e'. <sup>11</sup> Te nakui'nu ndo' sakuu' ña taxi' Ndiosí t̄e kasi a ndo'ó nuu' ña ndiva'a, t̄e kuvi' kuṭa n̄i' ndo' kii' xamaña ña jaan' ndo'ó. <sup>12</sup> Sakan' ña süu' xiin' ne yivi' iin yivi' kunta'an' e', süu' jaan' ndii xiin' ña ndiva'a, xiin' ña xa'ndia chuun', xiin' ña kumi' ndiee' xa'ndia chuun' nuu' ñu'u' iin yivi', mii' iin yavi' yo'o' viṭin, xiin' ña ndiee' kua'a' tachi' kin̄i, ña xika' nuu' viko', kunta'an' e. <sup>13</sup> Xa'a' jaan' na nakui'nu ki'i' ndo' sakuu' ndachuun' ña taxi' Ndiosí t̄e kasi a ndo'ó nuu' ña ndiva'a jaan' kii' xaá kivi' kin̄i ña kunta'an' ndo' xiin' a. Te kii' ndi'i' ña kunta'an' ndo' jaan' ndii, kusaa' ita' ni'i' ka ndo' nuu' ichi' Ndiosí. <sup>14</sup> Ña jaan' na kuii'



kuṭṭa nṭi'ṭi ndo' ichi' a. Nṅa nduu' nṅa ndixa xa'a' Ndiosí ndii, tṭin ndo' a ndee naa iin' nṅa ki'i' toko' ndo'. Te nṅa xachuun' ndaku ndii, tṭin ndo' a ndee naa nṅa kasi tṭa'ni ndo'. <sup>15</sup> Te nṅa yoo tu'va ndo' te ka'an ndoso' ndo' xa'a' tu'un va'a saa ndiee' manṭi' e' xiin' Ndiosí ndii, tṭin ndo' a ndee naa ndixan' ki'i' ndo'. <sup>16</sup> Te siin' tuku' ndii, nṅa inṭi ndo' xini ndo' Ndiosí tṭin ndo' ndee naa kaa nṅa tiasi xiin' mṭi' ndo', te kuvṭi nda'va ndo' sakuu' kuxṭi ndatin, tun' xatia nṅa ndiva'a nuu' ndo'. <sup>17</sup> Te nṅa nṭi sakakú Jesús ndo'ó nuu' kuachṭi ndo' ndii, tṭin ndo' a ndee naa ti'e' nṅa kasi xini' ndo'. Te tu'un Ndiosí ndii, tṭin tu' ndo' a ndee naa ichi' nṅa taxi' Espiritu Santo nda'a' ndo'. <sup>18</sup> Ka'an ndo' xiin' Ndiosí saa kivi', te sakuu' nuu' saa ka'an e' xiin' a ndii, ka'an nda'vi ndo' xiin' a xiin' nṅa ndjee' Espiritu Santo, te koṭ tu'va tu' ndo' xiin' nṅa jaan', te nākoo ndo' nṅa xikán ndo' nuu' a xa'a' sakuu' ne nduu' kuenta a. <sup>19</sup> Te ka'an tu' ndo' xiin' Ndiosí xa'a' yu'u nṅa taxi' a tu'un a nuu' i, te ka'an i xiin' nṅa ndieni nuu' ne yivi' kiṭi' sakuni' i nṅa nṅa yoo si'e xa'a' tu'un va'a, nṅa ka'an xa'a' Jesús. <sup>20</sup> Te yu'u nduu' te ndiso' chuun' xa'a' tu'un va'a jaan', sakan' na tiin' i xiin' karena naá i vi'e kaa. Ka'an va' ndo' xiin' Ndiosí xa'a' i te kuvṭi ka'an i xiin' nṅa ndieni nuu' ne yivi' saa kuní Ndiosí ka'an i.

### *Cha'an' so'o' ndi'i'*

<sup>21</sup> Tíquico, nṅani manṭi' e', iin te xika' nuu' ndaku nuu' xto'o e' ndii, xaa ra mii' ndiee' ndo', te ka'an ndi'i' ra xiin' ndo' xa'a' i te kunṭi ndo' saa ndu'u' i. <sup>22</sup> Ti'vi' nṅa'a' i xa'a' nṅa kaa', te sakuni' ra ndo'ó saa ndiee' ndu, te sandieni ra nimá ndo'. <sup>23</sup> Na taxi' na yuva' e' Ndiosí xiin' xto'o e' Jesucristo nṅa manṭi' koṭ xiin' sakuu' ndo'ó, te

sakan' t̄u ne ta'an' e', te na tax̄i t̄u a ña kundani  
ta'an' ndo' xiin' ña ñi ndo' xini ña'a' ndo'. <sup>24</sup> Te  
na sañu'u' na t̄u N̄diosí sakuu' ne ndani xto'o  
e' Jesucristo xiin' ñin kani' nimá ña. Sakan' na  
kundu a.

**El Nuevo Testamento en el Mixteco de  
Ayutla**  
**Mixtec, Ayutla: El Nuevo Testamento en el Mixteco  
de Ayutla New Testament**

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ayutla Mixtec

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source  
files dated 29 Jan 2022

7e4f3497-fb83-5234-ac91-e00e1d534904